

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK DE ARK EMMEN

In het kader van de natuurwetgeving

Rapport EM240215
Datum 24-10-2024

In opdracht van

COLOFON

Titel: Aanvullend ecologisch onderzoek De Ark Emmen

Subtitel: In het kader van de natuurwetgeving

Rapportnummer: EM240215

Datum: 24 oktober 2024

Auteur: Ing. R. Gerritsen

Opdrachtgever: Gemeente Emmen, Postbus 30.001, 7800 RA, Emmen

© EcoMilieu Advies

Kötterskamp 21, 7688 RL, Daarle
Tel: (06)30315951, e-mail: info@ecomilieu.nl

EcoMilieu is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van EcoMilieu; opdrachtgever vrijwaart EcoMilieu voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. Deze uitgave is eenzijdig opgemaakt. Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt mits onder bronvermelding:

Gerritsen, R., 2024. Aanvullend ecologisch onderzoek De Ark Emmen; In het kader van de natuurwetgeving. Rapport EM240215. EcoMilieu Advies, Daarle.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	1
	1.1 Aanleiding.....	1
	1.2 Onderzoeksdoel en -vragen	1
	1.3 Afbakening	1
2	ONDERZOEKSGEBIED & ONTWIKKELINGEN	2
	2.1 Onderzoeksgebied huidige situatie.....	2
	2.2 Beschrijving voorgenomen ontwikkelingen toekomstige situatie	2
3	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	3
	3.1 Algemene opzet en werkwijze.....	3
4	ONDERZOEKSRISULTATEN & EFFECTENTOETSING.....	5
	4.1 Resultaten en toetsing eekhoorn	5
	4.2 Resultaten en toetsing marterachtigen.....	6
	4.3 Resultaten en toetsing vliegroutes vleermuizen	7
	4.4 Resultaten en toetsing vogels met jaarrond beschermde nesten	8
	4.5 Resultaten en toetsing overige beschermde soorten en functies	8
5	CONCLUSIES & AANBEVELINGEN	9
	5.1 Conclusies en aanbevelingen Soortenbescherming Ow.....	9
	GERAADPLEEGDE BRONNEN.....	12
	BIJLAGE I: WAARNEMINGSCONDITIONS VELDBEZOEKEN.....	13

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

In opdracht van gemeente Emmen heeft EcoMilieu Advies aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd inzake de onderbouwing voor ruimtelijke planvorming op locatie De Ark te Emmen, gemeente Emmen, provincie Drenthe. In de uitgevoerde quickscan ecologie en nadere boominspectie in het plangebied (Mateboer, 2023) is geconcludeerd dat er ten aanzien van de voorgenomen ontwikkelingen aanvullend onderzoek uitgevoerd dient te worden naar beschermde functies van eekhoorn, marterachtigen, vogels met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen in het kader van de Omgevingswet (Ow). Dit aanvullend onderzoek is uitgevoerd om eventuele overtredingen van de Ow te voorkomen en te voldoen aan de (Specifieke) Zorgplicht Ow.

1.2 Onderzoeksdoel en -vragen

Het doel is middels het uitvoeren van natuurwaardenonderzoek de voorgenomen ontwikkelingen te toetsen aan de Natuurbeschermingswetgeving, ten einde een eventuele overtreding van de verbodsbepalingen uit de Soortenbescherming Ow te voorkomen en te voldoen aan de Specifieke Zorgplicht. Concreet komen uit de doelstelling de volgende onderzoeksvragen naar voren, die middels dit onderzoek worden beantwoord:

- Welke functies van beschermde diersoorten komen voor in of direct rond het plangebied?
- Wat zijn de effecten van de voorgenomen ontwikkelingen op deze beschermde soorten en functies?
- Zijn de mogelijke negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkelingen een overtreding van de Ow en kunnen mogelijk negatieve effecten worden voorkomen middels mitigerende of compenserende maatregelen?

1.3 Afbakening

De voorgenomen plannen kunnen mogelijk extra stikstofemissie tot gevolg hebben. In dit aanvullend onderzoek is geen toetsing uitgevoerd aan de uitstoot van stikstof en de neerslag daarvan op omliggende Natura 2000-gebieden. Eventuele effecten van stikstofemissie op omliggende Natura 2000-gebieden tijdens de aanleg- en gebruiksfase dienen met behulp van de geactualiseerde AERIUS calculator inzichtelijk gemaakt te worden en separaat ter beoordeling voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.

2 ONDERZOEKSGBIED & ONTWIKKELINGEN

2.1 Onderzoeksgebied huidige situatie

Het plangebied ligt in het noordwestelijke deel van de bebouwde kom van Emmen. Het onderzoeksgebied betreft een houtwal aan de Van Eckweg en een grasveld met omringende houtwallen en bosschage aan de Sluisvierweg te Emmen met rondomliggend grijs en groen (fig. 1).

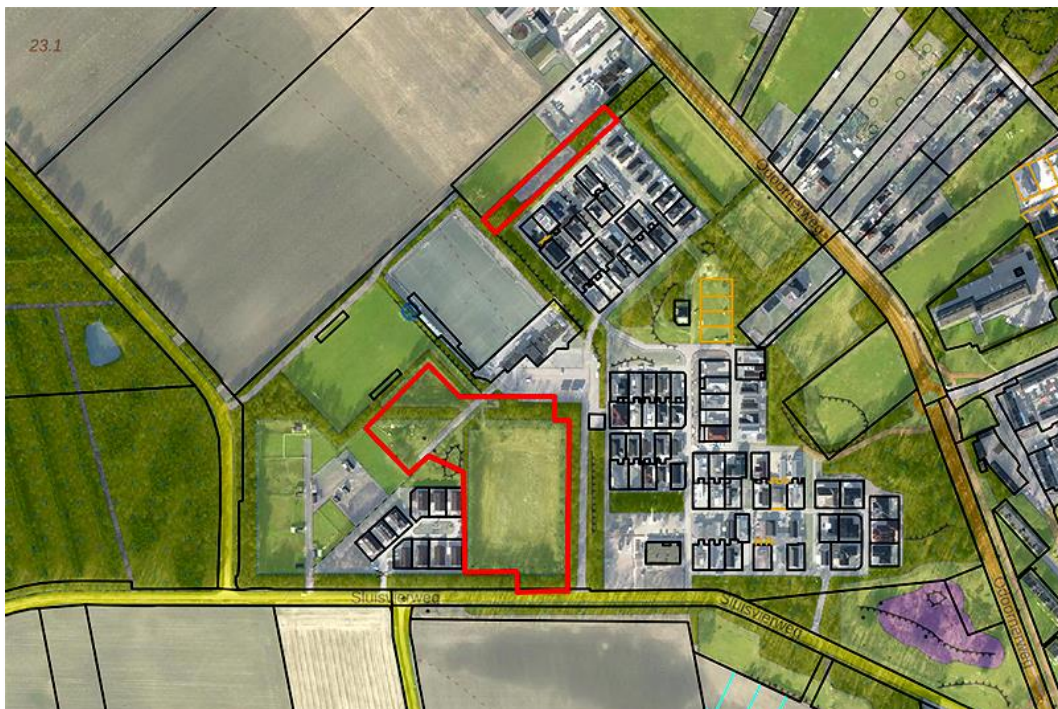

Fig. 1: Globale situering onderzoeksgebied (rode arcering, kaartbron: PDok).

2.2 Beschrijving voorgenomen ontwikkelingen toekomstige situatie

Gepland staat op beide locaties grijs en groen te verwijderen ten bate van een uitbreiding van het woonwagencentrum De Ark. De daaruit voortvloeiende activiteiten zijn het kappen van bomen, verwijderen overig grijs en groen, bouwrijp maken van de gronden en realisatie uitbreiding woonwagencentrum.

3

ONDERZOEKSMETHODIEK

3.1 Algemene opzet en werkwijze

De onderzoekslocatie is alleen bezocht tijdens, voor onderzoek naar betreffende soorten en functies, zogeheten gunstig weer (bijlage I). Hierbij is tijdens de veldbezoeken gebruik gemaakt van onderzoeksinstrumenten. Met behulp van deze onderzoeksinstrumenten is het onderzoeksgebied onderzocht op beschermde functies van beschermde soorten. Alle soort(groep) gerichte onderzoeken zijn uitgevoerd volgens de daarvoor geldende standaardprotocollen, zoals het Vleermuisprotocol 2021 (BIJ12, 2021), Kennisdocument Buizerd 1.0 (BIJ12, 2017), Kennisdocument Kleine marterachtigen 1.1 (BIJ12, 2024). De opgenomen vleermuisgeluiden zijn handmatig ge-analyseerd in Kaleidoscope Pro. Als referentiebron voor de geluidsanalyse en bepaling functie zijn, naast expert judgement, de criteria gebruikt van Skiba, Barataud en Russ (Skiba, R., 2009, Barataud, M., 2015, Russ, J., 2021). Hieronder wordt de toegepaste onderzoeks-methodiek beschreven en volgt een opsomming van de gebruikte onderzoeks-instrumenten. De waarnemingscondities en -tijden van het onderzoek zijn opgenomen in bijlage I.

Eekhoorn

Het onderzoek naar eekhoorn is uitgevoerd op basis van het zoeken naar nesten in het vroege voorjaar (zonder blad aan de bomen), door zicht- en geluidswaarnemingen, zoeken naar prenten, sporen, nesten, hollen, uitwerpselen, haren, etc. Dit onderzoek is deels gecombineerd met het onderzoek ten aanzien van overige veldbezoeken (bijlage I). Tijdens alle veldbezoeken is het onderzoeksgebied daarnaast mede onderzocht op de aanwezigheid en sporen/nesten van eekhoorns.

Marterachtigen

Het voorkomen van marterachtigen steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel, is onderzocht door zicht- en geluidswaarnemingen, zoeken naar prenten, sporen, nesten, hollen, uitwerpselen, haren, etc. en met *Mostela cameravalkisten* en cameravallen. Vier *Mostela cameravalkisten* en vier cameravallen zijn gedurende 8 weken van 1 juli t/m 1 september 2024 op strategische plaatsen in het onderzoeksgebied geplaatst. Daarnaast zijn natuurlijke tracktraps in de zandige/modderige delen in het terrein tijdens elk onderzoeksmoment gecontroleerd. Voor de cameravallen is de opstelling van het Marter NEM protocol gehanteerd. Elke twee weken heeft een controle/verversing plaats gevonden van de lokmiddelen en geheugenkaartjes. Tijdens alle veldbezoeken die zijn uitgevoerd is het onderzoeksgebied audiovisueel en met warmtebeeldcamera's mede onderzocht op sporen die duiden op de aanwezigheid van marterachtigen.

Vleermuizen

Essentiële foerageer- en vliegroutes

Voor onderzoek naar essentiële foerageer- en vliegroutes zijn twee veldbezoeken verplicht in de periode 15 april t/m 1 oktober. De periode tussen de veldbezoeken dient minimaal 8 weken te zijn. Deze inventarisatiemethode is conform het nieuwe protocol voor vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus en Gegevensautoriteit Natuur, 2021).

Vogels met jaarrond beschermde nesten en essentieel leefgebied

Roofvogels

Vaste rust- of voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied van jaarrond beschermde roofvogels als buizerd en sperwer zijn audiovisueel en met warmtebeeldcamera's onderzocht tijdens diverse veldbezoeken door één tot twee inventarisatiemedewerkers. Daarbij is het onderzoeksgebied tijdens, voor of na alle overige veldbezoeken in de periode april t/m september, mede onderzocht op sporen, foerage, territoriaal/nestindicerend gedrag of aanwezigheid van (roepende of rondvliegende) jongen.

Ten aanzien van de "algemene" roofvogels zijn vier veldbezoeken uitgevoerd naar territoriaal, nestindicerend gedrag of aanwezige nesten in de periode 1 maart t/m 15 mei (bijlage I). Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd tijdens goede weersomstandigheden in de vroege ochtend, late avondschemering of overdag. Deze veldbezoeken zijn deels gecombineerd met de andere veldbezoeken.

Overige beschermde soorten en functies

Tijdens alle veldbezoeken is het onderzoeksgebied audiovisueel en middels warmtebeeldcamera's tevens onderzocht op functies of aanwezigheid van (sporen van) overige beschermde soorten als marterachtigen of vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten etc.

Gebruikte onderzoeksinstrumenten

EcoMilieu Advies maakt, naast de standaard verplichte onderzoeksinstrumenten voor aanvullende onderzoeken, ook gebruik van extra onderzoeksinstrumenten, zoals oa. full spectrum batrecorders en warmtebeeldcamera's. Deze extra inventarisatiemiddelen worden door ons standaard ingezet om efficiënt, met een zo min mogelijk verstorend effect en groter detectiebereik, zekerheid te krijgen over de aan- of afwezigheid van beschermde soorten en -functies in het onderzoeksgebied.

Door het inzetten van extra onderzoeksinstrumenten is het onderzoek redelijkerwijs volledig en verantwoord uitgevoerd.

Tijdens deze onderzoeken zijn de volgende instrumenten gebruikt:

- Batdetectors (Pettersson D240X, Batscanner).
- Full spectrum batrecorders (Batlogger M en Anabat Scout).
- Zaklampen (led, minimaal 800 lumen).
- Warmtebeeldcamera's (Pulsar en Hikmicro).
- Verrekijkers (Swarovski).
- Mostela cameravalkisten (Browning Dark Ops Pro X 1080 met 2+ close-up lens).
- Cameravallen (Browning Spec Ops Elite HP5).

4 ONDERZOEKSRESULTATEN & EFFECTENTOETSING

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten per onderzoeksfunctie en soort weergegeven en getoetst aan de verbodsbepalingen Soortbescherming Omgevingswet. De waarnemingscondities waren gunstig voor het uitvoeren van ecologisch onderzoek (bijlage I). Er is een goed beeld verkregen van de aan-/afwezigheid van beschermde soorten en functies in het onderzoeksgebied.

4.1 Resultaten en toetsing eekhoorn

Tijdens de inventarisatiemomenten ten aanzien van eekhoorn (bijlage I) zijn geen nesten aangetroffen van eekhoorn in het onderzoeksgebied. Wel zijn gedurende het onderzoek 6 bezette eksternesten aangetroffen in het onderzoeksgebied. Tijdens de tweede ronde van het vleermuis vliegroute onderzoek is een zomernest van de eekhoorn aangetroffen in het onderzoeksgebied (fig. 2). Daarbij zijn er eekhoorns opgenomen op de cameraval in de buurt van het nest (fig. 3). Zuidwestelijk van deze houtwal is een aanliggende houtwal met zwarte dennen die een essentieel foerageergebied vormt voor de aanwezige eekhoorns.

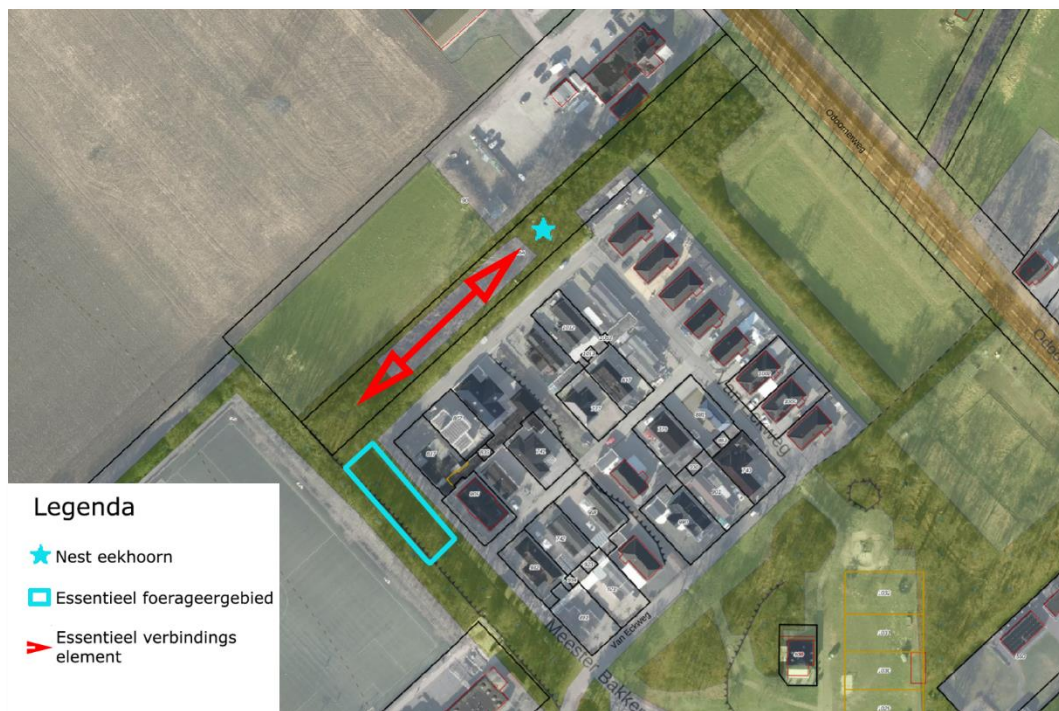

Fig. 2: Aangetroffen beschermde functies eekhoorn.

In het resterende onderzoeksgebied zijn geen (nesten of andere sporen van) eekhoorn aangetroffen.

Effectentoetsing Soortenbescherming Ow

Gezien de onderzoeksresultaten, hebben de voorgenomen ontwikkelingen negatieve effecten op een vaste rust- en voortplantingsplaats en essentieel foerageergebied van de eekhoorn in de noordoostelijke houtwal langs de Van Eckweg. De voorgenomen ontwikkelingen houden voor beschermde vaste rust- en voortplantingsplaats en essentieel leefgebied van eekhoorn dan ook een overtreding in van de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet.

4.2 Resultaten en toetsing marterachtigen

In het onderzoeksgebied zijn tijdens het marteronderzoek en tijdens alle overige veldbezoeken alleen foerageerfuncties van steenmarter vastgesteld. De steenmarter is meerdere malen (8x) vastgesteld verspreid in het onderzoeksgebied door camera-vallen en tijdens de onderzoeken met warmtebeeldcamera's (fig. 3).

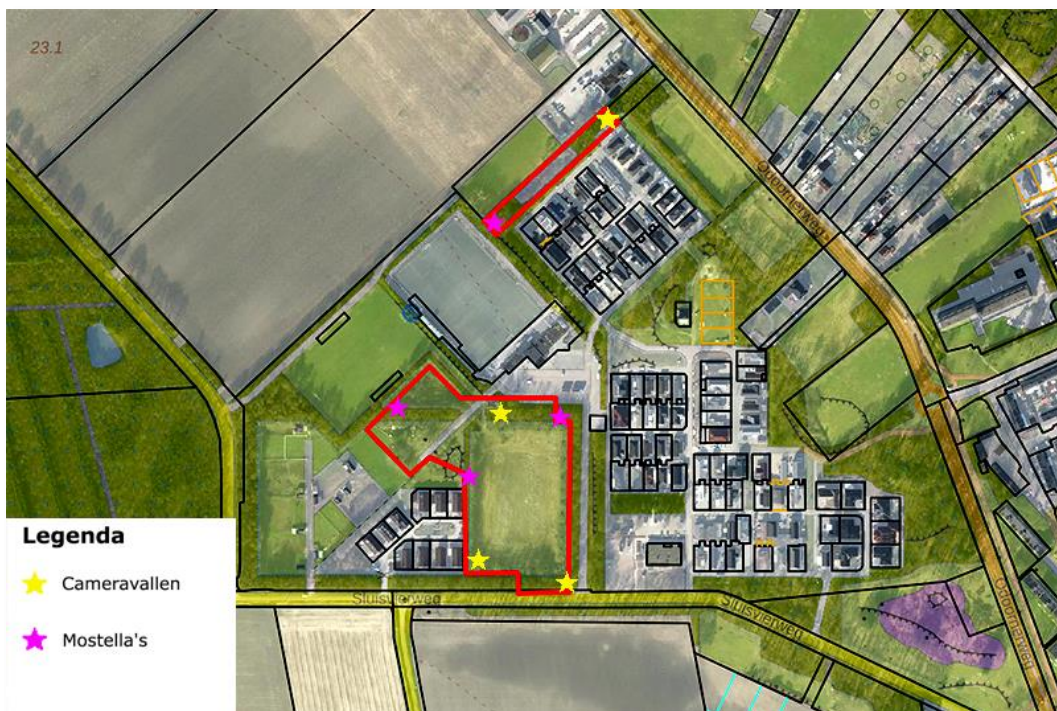

Fig. 3: Locaties Mostellas (paarse ster), cameravallen (gele ster, kaartbron: PDok).

In het onderzoekgebied zijn tijdens de veldbezoeken geen takkenhopen, vaste rust- of verblijfplaatsen, latrines of territoriummarkeringen aangetroffen van de steenmarter of overige martersoorten. Overige aangetroffen soorten zijn huiskat (19x), hond (5x), egel (3x), vos (2x), eekhoorn (2x) en haas (1x). Het onderzoekgebied wordt gezien de onderzoeksresultaten regelmatig (wekelijks) gebruikt als foerageergebied door de steenmarter. Gezien de terreingesteldheid, verspreidingsgegevens en afwezigheid tijdens het onderzoek worden geen functies van overige grondgebonden zoogdieren verwacht als das, boommarter of kleine marterachtigen in het onderzoekgebied.

Effectentoetsing Soortenbescherming Ow

Het plangebied wordt gebruikt als foerageergebied door de steenmarter. Gezien de hoeveelheid alternatief foerageergebied in de directe omgeving van het plangebied, worden door de voorgenomen ontwikkelingen geen negatieve effecten verwacht op de foerageermogelijkheden van de steenmarter.

De voorgenomen ontwikkelingen houden voor de steenmarter dan ook geen overtreding in van de verbodsbepalingen uit de Ow. Negatieve effecten op vaste rust- of voortplantingsplaatsen of essentieel leefgebied van marterachtigen zijn, gezien de voorgenomen ontwikkelingen en onderzoeksresultaten, redelijkerwijs uit te sluiten. De voorgenomen ontwikkelingen houden voor beschermde vaste rust- of voortplantingsplaatsen of essentieel leefgebied van marterachtigen dan ook geen overtreding in van de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet.

4.3 Resultaten en toetsing foerageer- en vliegroutes vleermuizen

Tijdens het onderzoek ten aanzien van essentiële foerageer- en vliegroutes van vleermuizen (bijlage I) is in het onderzoeksgebied alleen een essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis aangetroffen langs de Sluisvierweg (fig.4).

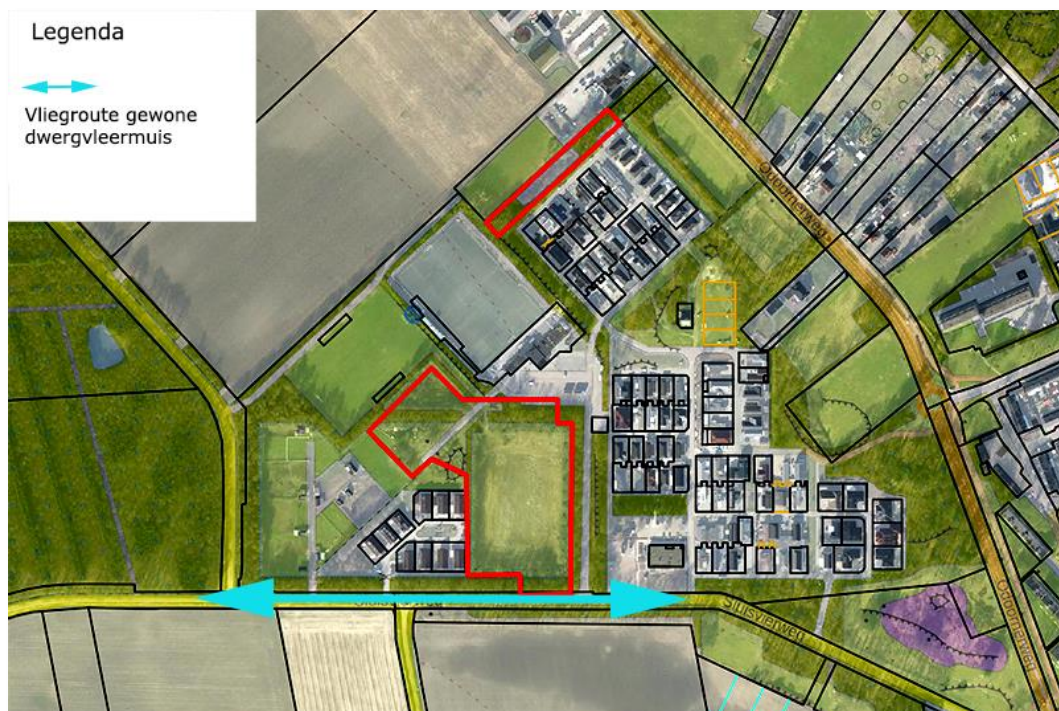

Fig. 4: Aangetroffen essentiële vliegroute gewone dwergvleermuis (kaartbron: PDok).

Langs de Sluisvierweg vlogen tijdens het onderzoek maximaal 6 gewone dwergvleermuizen op vliegroute en 11 gewone dwergvleermuizen op foerageerroute. Ten hoogte van het onderzoeksgebied staan aan beide zijden van de weg houtwallen. Van de houtwal in het onderzoeksgebied wordt een deel gekapt tbv de ontsluiting. De aangetroffen vliegroute blijft functioneel en intact omdat aan één zijde van de Sluisvierweg een doorlopende lijnvormige houtwal blijft bestaan. In de overige delen van het onderzoeksgebied zijn geen vliegroutes waargenomen en werd vrij diffuus gevoerageerd door ca. 3 laatvliegers en maximaal 15 gewone dwergvleermuizen.

Effectentoetsing Soortenbescherming Ow

Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen in het plangebied zijn, gezien de voorgenomen ontwikkelingen en onderzoeksresultaten, redelijkerwijs uit te sluiten. De voorgenomen ontwikkelingen houden voor beschermde essentiële vliegroutes van vleermuizen dan ook geen overtreding in van de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet.

Het plangebied wordt verder gebruikt door vleermuizen als foerageerroute en - gebied. Gezien de hoeveelheid alternatief foerageergebied in de directe omgeving, worden door de voorgenomen ontwikkelingen geen negatieve effecten verwacht op de foerageermogelijkheden van vleermuizen. De voorgenomen ontwikkelingen houden voor wat betreft foerageerroutes en –gebieden van vleermuizen dan ook geen overtreding in van de verbodsbepalingen uit de Wnb.

4.4 Resultaten en toetsing vogels met jaarrond beschermde nesten

Het onderzoeksgebied is tijdens meerdere veldbezoeken (bijlage I) audiovisueel afgezocht op de aanwezigheid van (sporen van) nesten of holten van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Er zijn geen nesten van buizerd, sperwer of zwarte kraai (tbv boomvalk) aangetroffen in het onderzoeksgebied. Gedurende het onderzoek zijn wel 6 bezette eksternesten aangetroffen in het onderzoeksgebied. In de notitie van de boominspectie (Mateboer, 2023) staat één van deze nesten op de foto.

Effectentoetsing Soortenbescherming Ow

Negatieve effecten op vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in het plangebied zijn, gezien de voorgenomen ontwikkelingen en onderzoeksresultaten, redelijkerwijs uit te sluiten. De voorgenomen ontwikkelingen houden voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten dan ook geen overtreding in van de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet.

4.5 Resultaten en toetsing overige beschermde soorten en functies

Tijdens alle inventarisatiemomenten is het plangebied en omgeving audiovisueel en middels warmtebeeldcamera's onderzocht op overige beschermde soorten en functies, als bijv. overige jaarrond beschermde vogelsoorten. Er zijn tijdens alle inventarisatiemomenten geheel geen overige beschermde soorten of functies aangetroffen in het plangebied.

Effectentoetsing Soortenbescherming Ow

Negatieve effecten op overige beschermde soorten en functies in het plangebied zijn, gezien de voorgenomen ontwikkelingen en onderzoeksresultaten, redelijkerwijs uit te sluiten. De voorgenomen ontwikkelingen houden voor de overige beschermde soorten en functies dan ook geen overtreding in van de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet.

5

CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

EcoMilieu Advies heeft in opdracht van gemeente Emmen, aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd inzake de onderbouwing voor ruimtelijke planvorming op locatie De Ark te Emmen, gemeente Emmen, provincie Drenthe. Het aanvullend onderzoek is uitgevoerd vanwege de potentie voor onder de Omgevingswet beschermde soortfuncties binnen het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied betreft een houtwal aan de Van Eckweg en een grasveld met omringende houtwallen en bosschage aan de Sluisvierweg te Emmen met rondomliggend grijs en groen. Gepland staat op beide locaties grijs en groen te verwijderen ten bate van een uitbreiding van het woonwagencentrum De Ark. De daaruit voortvloeiende activiteiten zijn het kappen van bomen, verwijderen overig grijs en groen, bouwrijp maken van de gronden en realisatie uitbreiding woonwagencentrum. Dit aanvullend onderzoek is uitgevoerd om eventuele overtredingen van de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet te voorkomen en te voldoen aan de (Specifieke) Zorgplicht.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd om de volgende onderzoeksvragen te beantwoorden:

- Welke functies van beschermde diersoorten komen voor in of direct rond het plangebied?
- Wat zijn de effecten van de voorgenomen ontwikkelingen op deze beschermde soorten en functies?
- Zijn de mogelijke negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkelingen een overtreding van de Ow en kunnen mogelijk negatieve effecten worden voorkomen middels mitigerende of compenserende maatregelen?

5.1 Conclusies en aanbevelingen Soortenbescherming Ow

Uit de effectentoetsing Soortbescherming Omgevingswet wordt geconcludeerd dat door de voorgenomen ontwikkelingen negatieve effecten mogelijk zijn op:

1. Vaste rust- en voortplantingsplaats en essentieel leefgebied van de eekhoorn.

Om overtredingen van de verbodsbepalingen uit de Ow te voorkomen en te voldoen aan de (Specifieke) Zorgplicht Ow, dient er alleen voor de voorgenomen ontwikkelingen in het noordoostelijke deel van het plangebied (fig. 4) een omgevingsvergunning flora- en fauna- activiteit aangevraagd te worden.

Uit de effectentoetsing Soortbescherming Omgevingswet wordt geconcludeerd dat in het overige plangebied beschermde essentiële functies van overige beschermde soorten redelijkerwijs uitgesloten zijn. Negatieve effecten op vaste rust-, voortplanting- of verblijfplaatsen of de staat van instandhouding van populaties lokaal, regionaal en nationaal zijn daarmee redelijkerwijs uit te sluiten. De voorgenomen ontwikkelingen houden voor de overige beschermde soorten dan ook geen overtreding in van de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet.

Voorstel compensatie eekhoorn tbv de aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

Tijdens het onderzoek is een zomernest van de eekhoorn aangetroffen in het onderzoeksgebied (fig. 5). Daarbij zijn er eekhoorns opgenomen op de cameraval in de buurt van het nest (fig. 3). Zuidwestelijk van deze houtwal is een aanliggende houtwal met zwarte dennen die een essentieel foerageergebied vormt voor de aanwezige eekhoorns.

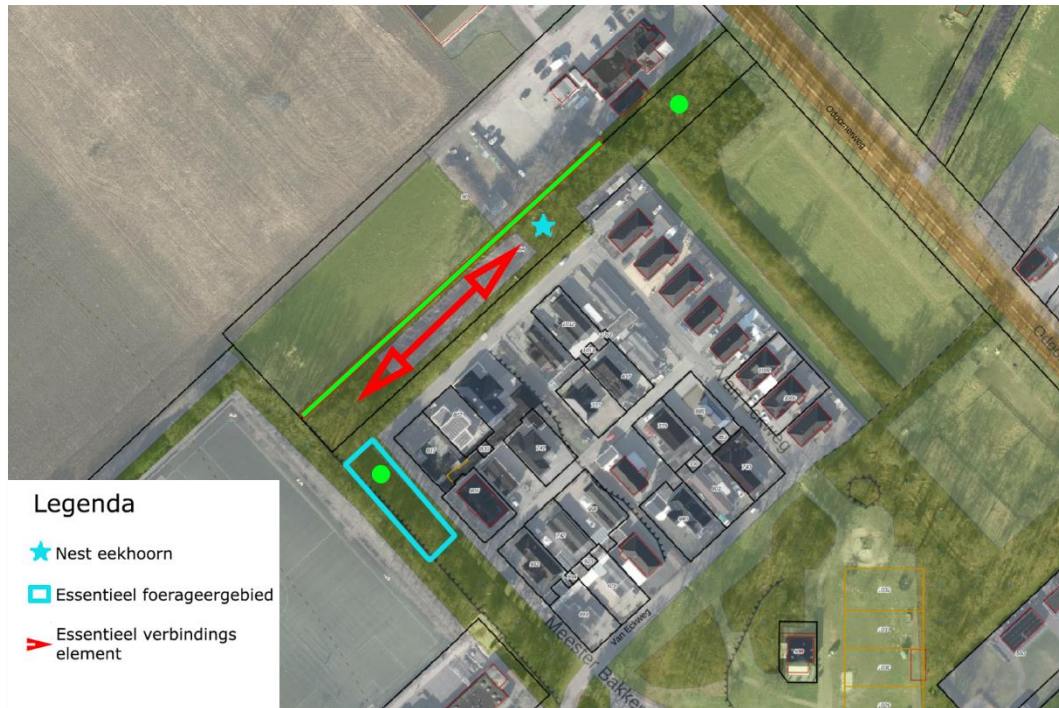

Fig. 5: Aangetroffen beschermde functies eekhoorn en voorstel compensatie.

Gezien de onderzoeksresultaten, hebben de voorgenomen ontwikkelingen negatieve effecten op een vaste rust- en voortplantingsplaats en essentieel foerageergebied van de eekhoorn in de noordoostelijke houtwal langs de Van Eckweg.

De groene streep (fig. 5) is een voorstel voor compensatie van de verbindingroute van een (deels reeds bestane) houtwal. Een deel van deze houtwal is in bezit van een particulier, maar loopt op dit moment niet door tot aan de houtwal met essentieel foerageergebied. Voorgesteld wordt om deze houtwal ononderbroken te realiseren. Daarnaast wordt voorgesteld om meerdere eekhoornkasten op te hangen rond de zoeklocaties (groene stippen figuur 5).

Specifieke Zorgplicht Artikel 11.27 Bal:

Degene die een flora- en fauna-activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de flora en fauna, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:

- voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:
 - 1°. van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
 - 2°. van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
 - 3°. dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en
 - 4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;
- als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
- tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Gegevensautoriteit BIJ12, Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2021. Het protocol voor vleermuisinventarisaties.
- Gegevensautoriteit BIJ12, Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017. Kennisdocument Buizerd, versie 1.0.
- Gegevensautoriteit BIJ12, Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2024. Kennisdocument Kleine marterachtigen, versie 1.1.
- Grolms, J., 2021. Diersporen van Europa. Nederlandse vertaling 2023. Uitgeverij Noordbroek.
- Nauta, R., Pot, A., 2019. Het Prentenboek. Uitgeverij EXTRA.
- Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen', 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017.
- Mateboer, 2023. Quicksan ecologie De Ark te Emmen. Rapportnr. EC237132/SK
- Mateboer, 2023. Notitie nadere boominspectie De Ark te Emmen. Rapportnr. EC237115/SK.
- Rhyder, J., 2021. Track and Sign. The Historie Press.
- Russ, J., 2021. Bat Calls of Britain and Europe. A guide to species identification. Pelagic Publishing, Exeter, United Kingdom.
- Skiba, R. 2009. Europäische Fledermause. 2nd edition. Neue Brehm Bücherei 648, Westarp Wissenschaften, Hohenwarsleben, Germany.
- Twisk, P. *et al*, 2010. Veldgids Europese Zoogdieren. KNNV Uitgeverij en Zoogdiervereniging.
- Van Diepenbeek, A., 2019. Veldgids Diersporen Europa. 2^e herziene druk 2021. KNNV Uitgeverij.
- Weeda, E.J., R. Westra, Ch. Westra & T. Westra, 1994. Nederlandse oecologische flora: wilde planten en hun relaties 1 t/m 5. KNNV Uitgeverij / IVN, Utrecht.

Websites:

- BIJ12, Alterra (www.synbiosys.alterra.nl).
- BIJ12, Beschermde soorten Indicator (www.bij12.nl)
- Provincie Drenthe (ww.provincie.drenthe.nl)
- RAVON, Reptielen Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland. (www.ravon.nl).
- SOVON (www.sovon.nl).
- Wetten.Overheid (<https://wetten.overheid.nl>).
- Zoogdiervereniging (www.zoogdiervereniging.nl).

BIJLAGE I: WAARNEMINGSCONDITIES VELDBEZOeken

Datum	Tijd	Activiteit	Weersomstandigheden
11 maart 2024	13:30 t/m 16:00	Veldbezoek eekhoorn, marterachtigen, roofvogels	Wind 1B, bewolking 7/8, droog, 9°C
2 april 2024	10:00 t/m 13:30	Veldbezoek eekhoorn, marterachtigen, roofvogels	Wind 1B, bewolking 2/8, droog, 12°C
18 april 2024	14:30 t/m 16:30	Veldbezoek eekhoorn, marterachtigen, roofvogels	Wind 1B, bewolking 7/8, droog, 9°C
14 mei 2024	09:00 t/m 12:00	Veldbezoek marterachtigen, roofvogels	Wind 1B, bewolking 2/8, droog, 23->25°C
2 juni 2024	02:20 t/m 05:40	Veldbezoek marterachtigen, vliegrouetes vleermuizen	Wind 1B, bewolking 7/8, droog, 12°C
19 augustus 2024	20:45 t/m 23:45	Veldbezoek eekhoorn, marterachtigen, roofvogels, vliegrouetes vleermuizen	Wind 1B, bewolking 2/8, droog, 19->17°C

Personele inzet

Soort(en)	Inventarisatiemedewerkers
Eekhoorn nesten	2
Roofvogels horsten	2
Vliegrouetes vleermuizen	4
Steenmarter en kleine marterachtigen	2